Matsituasjonen nå - og i ukene som kommer.

Vi har tidligere beskjeftiget oss med matsituasjonen i landet og forsøkt å rydde bort noen av de verste vrangforestillingene blant det store publikum, men da vi har inntrykk av at vi mange steder har talt for døve ører, skal vi foreta en ny oppsummering, bygget på fakta så langt de er tilgjengelige og så langt de lar sig kontrollere. Når vi tar denne reservasjonen, har det sin årsak i at ingen med bestemthet kan si hvordan situasjonen vil utvikle (om tyskerne f. eks. kan bli nødt til å innrette sig på en annen måte overfor matvarelagrene i Norge), men i dag er situasjonen stort sett denne:
Årets kornavling antas, sammen med den import vi har fått fra Tyskland, å kunne dekke forbruket til 1. juli 1942 med de nuværende rasjoner. Det er ikke sansynlig at rasjonene, som ligger 25 prosent under de tyske, vil bli redusert. For sukker er situasjonen, takket være import, gunstig. Rasjonene, som er ca. 50 prosent av de tyske, vil neppe bli redusert. Smørproduksjonen gikk betydelig ned på grunn av nedgang i melkeproduksjonen og øket omsetning av konsum-melk. Reservelagrene er opbrukt. Enda om smørproduksjonen etter melkerasjoneringen atter er øket, vil det antagelig stadig bli vanskeligere å tilfredsstille etterspørselen etter smør. Margarinproduksjonen er gått betydelig ned. Sildolje er eneste råstoff og produksjonen vil avhenge av årets sildefangst og hvor stor del av den vi får beholde. Det er sansynlig at fettrasjonene vil bli nedsatt fra neste periode, slik at de kommer på nivå med de tyske.
Produksjonen av kjøtt og særlig flesk er adskillig lavere enn normalt, og en utstrakt illegal omsetning har hindret en rettferdig fordeling. Forholdet blir etterhvert bedre ved den nye kjøttordning og en skjerpet kontroll med produsenter og detaljister.
Melkeproduksjonen viser for tiden en normal sesongmessig nedgang, og en må være forberedt på at rasjonene til fyske voksne kan bli sløifet. Poteter vil det antagelig bli nok av og det samme blir vel tilfelle med varer som saltsild, klippfisk og tørrfisk, mens tilførslene av fersk fisk vil bli vanskeliggjort av transportforholdene.
Omsetningsbestemmelsene for en rekke varer som bær, frukt, egg o.l. med påbud om levering til sentraler og forbud mot salg fra produsent til forbruker har vært mottatt med den største mistillit, og bestemmelsene er i stor utstrekning blitt sabotert. Vi kan imidlertid kategorisk erklære at de nevnte bestemmelser utelukkende har vært truffet til fordel for vår egen befolkning. Det er ikke riktig at de har tjent tyske interesser utover at de rent forretningsmessig har lettet de tyske innkjøp, men tyskerne har ikke kjøpt mer gjennem sentralene enn de tidligere fikk i det frie marked. Forholdet er for enkelte varesorter tvert om det motsatte!
Som leserne vil forstå, er matvaresituasjonen i sig selv alvorlig, men langt fra så akutt som mange forestiller sigrden, og vi kan selv, i noen grad, bestemme hvor alvorlig den skal bli for folket som helhet ved å holde klart for oss disse to kjensgjerningene:
1.)Den illegale omsetning av varer som smør, ost, egg og kjøtt vil ikke kunne hindre tyskerne i å få tak i de kvanta av disse varene som de vil ha.
2.) Den illegale omsetningen vil tvertom ramme de nordmenn som enten ikke har forbindelser på landsbygda eller som ikke har råd til å betale de prisene som forlanges på det illegale marked.

Til leserne.
Vi sender i dag ut nr. 12 av "Frihet" og håper det kommer vel frem til våre mange lesere over hele landet. Vi må imidlertid gjenta vår gamle henstilling: Forsøk ikke å gjøre dig interessant ved å påstå at du vet hvem som står bak utgivelsen av denne avisen. Redaksjonspersonalet, trykkeripersonalet og distribusjonen føler ingen trang til å falle som offer for din forfengelighetssans!

VI SKAL TIE SAMMEN OG HOLDE UT SAMMEN!

Situasjonen på østfronten.
Utviklingen fra 29/10
til 5/11 1941.

Hitler har den siste uken ikke kunnet notere noen avgjørende fremgang på Moskvafronten, og kampene pågår fremdeles, bortsett fra enkelte fremskutte tyske kiler, 100-150 km. fra den russiske hovedstaden. På det nordlige avsnittet har det rast sers heftige kamper om Kalinin som tyskerne en tid holdt i sin hånd, men som russerne nå påstår at de holder etter å ha drevet tyskerne ut av byen. På midtavsnittet strekker den tyske angrepsfronten sig fra Wolokplams gjennem Moshaisk langs elven Nara til Serpuchow ved elven Oka. Kampene er særlig konsentrert rundt Moshaisk og russerne kan her melde om mindre terrenggevinster den siste uken. Ved Tula har det rast et 6 dagers slag, uten at tyskerne har oppnådd noe gjennembrudd mot nordøst, men det er ikke helt klart om byen Tula er på russiske eller tyske hender. Lenger sør, der general Zukows og general Timosjenkos flanker møtes, har tyskerne forsøkt å drive inn en kile for å skille de to russiske armeene, men de har støtt på uthvilte tropper som har slått tilbake alle gjennembruddsforsøk og lettet det tyske presset mot de russiske flankene.

I Ukraina er stillingen fortsatt meget alvorlig for de russiske styrker som forsvarer Donetz-bassenget, Krim og "nøkkelen til Kaukasus", Rostow. Tyskerne har fortsatt sin fremrykning i Donetz-bassenget, om enn i langsommere tempo enn før. Stillingen er for øieblikket litt uklar, men det synes å være visse muligheter for at russerne kan få stabilisert fronten etter en linje som følger Don's løp gjennem Ukraina. Det tyske angrepet mot Rostow er blitt noe mattere, men det er mulig at dette må sees i samband med utviklingen på Krim. Her rykker de tyske troppene frem mot Sebastopol som ligger på sørspissen av halvøya, godt befestet bak en fjellrekke som strekker sig over hele halvøya. Kampene om Krim har hittil vært uvanlig harde og gjennembruddet blev først oppnådd etter 3 dagers heftige kamper, der tyskerne satte inn alt de hadde av tungt artilleri og fly. En må også regne med at det venter dem heftige kamper ved russernes annen forsvarslinje, men greier de å forsere sig frem og få kontrollen over hele Krim, vil de få det gunstigst mulige utgangspunkt for en omgående operasjon mot Rostow og Kaukasus.

På Leningradfronten har tyskerne innstillet alle angrep med infanteri og tanks, og overlatt initiativet til russerne som gjentar sine utbruddsoperasjoner døgn etter døgn. På denne måten holder de bundet større tyske styrker enn en vanlig beleiring ville ha krevd, og det kan være at dette vil få en vesentlig betydning for utfallet av kampene på Moskvafronten.

På den finske fronten skjer det bare lite nytt. Finnene hevder at de har under utvikling en kjempemessig offensiv med retning mot Kvitehavet, men det synes ikke som om de hittil har gjort noen vesentlige fremskritt. Ved Murmansk, drives det en intens patruljevirksomhet fra begge sider, og det er mulig at dette er forløperne til mer aktive kamphandlinger.

Fra den russiske sjø- og luftfronten foreligger ingen vesentlige meldinger utover de nærsagt rutinemessige kamphandlinger langs kommunikasjonslinjene og over slagmarkene.

Den viktigste begivenhet

i uken som gikk var ellers den amerikanske noten til Finnland, der finnene fikk beskjed om at forholdet mellem Finnland og U.S.A. ville bli vesentlig forverret om ikke Finnland straks innstillet sine angrepsoperasjoner utenfor de tidligere russisk-finske grenser (grensene i 1939). Den finske regjeringen har hittil ikke svart på den amerikanske noten, men det er ikke tvil om at den har vakt livlig røre i Finnland og at den har gitt nytt liv til de kretsene i Finnland som ønsker å trekke sig ut av den eventyrpolitikken som føres nå.

Det er blitt kjent at Finnland alt den 18. august kunne ha fått en meget ærefull fred med Sovjet. Fredstilbudet, som blev fremsatt gjennem den amerikanske og norske sendemann i Helsinki og som på forhånd var godkjent av Sovjet, gikk i korthet ut på følgende:

Finnland skulle få tilbake sine grenser fra 1939, og få garantert sin uav-

hengighet og integritet av Storbritannia, U.S.A. og Sovjet i fellesskap. Desuten skulle Storbritannia og U.S.A. slakke på den stramme blokaden av tilførselslinjene over Petsamo og gi Finnland en kreditt som ville tillate en hurtig gjenopbygging av landet og sette det i stand til å bedre sine eksistensvilkår.
Tilbudet blev den gang avslått av den finske regjeringen, men når U.S.A. har funnet tidspunktet inne til en fornyet henvendelse og i kraftigere former, må en gå ut fra at en har et visst håp om å kunne oppnå et bedre resultat denne gangen. Den tyske reaksjonen er i så måte meget betegnende. Den amerikanske aksjonen er blitt møtt med en flom av skjellsord, og Wilhelmsstrasse sa NEI, før den finske regjeringen i det hele tatt hadde hatt anledning til å behandle noten fra U.S.A. Tyskland synes faktisk å være klar over at fredsstemningen i Finnland er blitt sterkere enn i august, og gjør nå alt det kan for å forhindre at det finske folket skal få høve til å gi uttrykk for sin mening. Tsykland har fått den finske lillefingeren og vil ha hele hånden!

Det britiske flyvevåpen gjennemførte i bededagshelgen en større angrepsoperasjon mot den tyske forsyningsskibsfarten langs norske-kysten. Angrepet, som strakte sig fra Ålesund i nord til Kristiansand i sør, konsentrerte sig særlig om havnen i Ålesund, der 5 skib blev senket og 4 andre alvorlig skadd, samtidig som det blev anrettet betydelige skader på havneanleggene og lagerbygninger. I alt blev 17 skib senket eller skadd under disse operasjonene. Ellers har det britiske flyvåpenet fortsatt sine tokter over Tyskland og det okkuperte Frankrike og i Middelhavet har akse-skibsfarten lidt nye, alvorlige tap. På grunn av en økende uro innenfor den italienske sjømannsstand, er tyske sjøfolk blitt sendt til Italia for å bemanne forsyningsskibene til Libya.

U.S.A. OG JAPAN

er fremdeles på talefot med hinannen, men forholdet er meget spendt, og det skal sikkert ikke meget til for å få krutt-tønnen til å eksplodere. Den amerikanske øverstbefalende over de fremskutte støttepunkter for flåte og flyvevåpen i Stillehavet har gitt ordre til at alle kvinner og barn skal forlate øyene snarest mulig. Fra China foreligger det meldinger om at japanerne bygger ut veinettet i Fransk Indo-Kina mot grensen til Thailand, og en er forberedt på et angrep mot Burma-veien, Kinas viktigste transportlinje for tilførslene fra England og Amerika.

Noen norske rederier har, forhåpentlig etter tysk press, tatt arrest i noen norske skib som den 9. april i fjor søkte inn til svenske havner. Skibene forlanges nå utlevert. Den norske og engelske regjeringen har protestert og saka behandles for øieblikket for en domstol i Gøteborg.

Følgende rundskrivelse blev den 7. oktober sendt ut fra politidepartementet i Oslo:
Herr Politimester.
Det har i den senere tid forekommet at folk, som har forbrudt sig mot gjeldende bestemmelser, har unnskyldt sig med at de er ubekjent med disse, idet de ikke leser aviser.
I den tid som denne er det enhver samfundsborgers plikt å følge med i de bestemmelser som utferdiges til samfunnets beste.
En slik forsømmelse blir å betrakte som straffskjerpende omstendighet.
Jonas Lie

C. L. Stephansen.

SE OPP for provokatører. Arbeid i stillhet. Vær forsiktig med hvad du skriver i brev, vær forsiktig med hvad du sier i telefonen og unngå helst telefonoppringninger. Det er ingenting våre motstandere frykter mer enn det stillferdige arbeid som de skjønner er i gang, som de ikke kan få bukt med, men som har virkning gjennem hele folket. Derfor:

VÆR NORDMANN I SIND - I TANKE - OG I ARBEID!

Blandet saltrett.

NYE ARRESTASJONER: Sekretæren i Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Oslo, Victor Jensen, som satt fengslet i samband med unntagelsestilstanden men som senere blev sluppet ut igjen, er igjen blitt arrestert, denne gang av det "norske" statspolitiet. - En annen kjent organisasjonsmann, Oscar Johansen i Sten- Jord- og Cementarbeidernes forening i Oslo blev arrestert den 21. oktober, samme dag som ekspedisjonssjef Platou og advokat J. B. Hjort blev tatt i forvaring av "den nye tid"s menn.

N.S. KORRUPSJONEN: Som ny kontorsjef ved Oslo Sporveier er ansatt en fallert motehandler, Rolf Hesstvedt. Han er 29 år gammel og har ingen andre forutsetninger for stillingen enn at han er medlem av n.s.

TO OVERLØPERE: "Dyremishandleren fra Nittedal", Borgar (Johansen) Hauger, som blev tilsatt som kommissær for Tekstilarbeiderforbundet er nå blitt avsatt og i hans sted er innsatt en overløper fra Handel og Kontor, Einar Knudsen. - En ung "herre" ved navn Bård Norheim som hadde stillingen som sekretær i Aust-Agder faglige samorganisasjon, har meldt sig inn i n.s. og er blitt utnevnt til kommissarisk formann for samorganisasjonen, samtidig som han fortsetter som sekretær. Hr. Norheim unnskylder sig med at han hadde valget mellem medlemsskap i n.s. og et lengere fengselsophold. Framtiden vil fortelle den unge "herren" at han valgte det verste alternativet.

DET NORSKE FLAGGET. Politimesterens adjutant i Oslo opplyser på forespørsel at det ikke er forbudt å bære det norske flagget på jakke opslag m.v. Blir bærere av flagget antastet av hirdmenn med eller uten uniform, er det bare å forlange å bli fremstillet for politiet.

KAMPEN MOT KRISTENDOMMEN: Professor Hallesbyes bok "Et livssyn" (Lutherstiftelsens forlag) er blitt beslaglagt.

UFRIVILLIG INNRØMMELSE? Det har vakt adskillig opmerksomhet at Tale-Gulbrand (Kst. Lunde) plumpet ut med forskjellige ting under sitt siste besøk i Berlin. Særlig har uttelelsen om at "Norge må gi avkald på noe av sin statlige frihet og suverenitet til beste for det nye Europa" samlet interesse. Det er jo nettop det vi hadde en mistanke om - men n.s. har hittil forsikret at Norge skulle bli helt suverent etter krigen.

UPOPULÆR PRES.. n.s.presten i Åmot i Østerdalen, Hovden, er like upopulær som sine andre meningsfeller innen prestestanden. Det har hendt i anneksene at der ikke har møtt frem et eneste menneske til Hovdens gudstjenester.

I ASKIM kommune i Østfold er 6 kommunale funksjonærer blitt avskjediget fordi de har meldt sig ut av n.s.

I OSLO forekommer det for tiden mere veneriske sykdommer enn noen gang tidligere. Hver dag innlegges tyske soldater på Aker Sykehus. De blir avhørt av tysk politi som lar saken gå videre til sedelighetspolitiet i Oslo.

SAMTLIGE BOKHANDLERE i landet har fått et pålegg fra innenriksdepartementet om å stille ut n.s. literatur i vinduene. Statspolitiet vil kontrollere at pålegget blir fulgt.

Nasjonalhjelpens tidligere leder, er som kjent reist til Sverige. "Minister" Rismæs skal ha våget sig til å kreve Holst utlevert av de svenske myndighetene på grunn av underslag?????

DEN NORSKE ISRAELSMISJON får fremdeles lov til å virke, men det er nedlagt forbud mot å avertere møter og annen virksomhet.

NAZISTEN PER SANDBERG, en sønn av minister Sandberg. har underslått store beløp i sin stilling som quislingtjener. Av sine egne fikk han valget mellem å skyte sig, gå i fengsel eller melde sig til Den norske legionen. Alle tre alternativer må åpenbart være like vanærende og hr. Sandberg valgte Legionen. - Hans frue har latt sig skille og bruker nå sitt pikenavn. Svigerfaren forteller at Per har kostet ham 25o,ooo kroner som kommer i tillegg til det han har kostet sin egen far, ministeren.

REKTOR VOGT ved Norges Tekniske Høiskole i Trondheim er blitt avsatt. Han nektet å oppta som elev ved skolen en n.s.gutt som sto som ca. nr. 2oo på suppleantlisten.

VET DU at den største poliomyelitt-epidemi, som noen gang har forekommet i Norge, nå herjer over hele landet? Avisene får ikke lov til å skrive det, men situasjonen gir grunn til alvorlig engstelse.

VÆR PÅ VAKT!